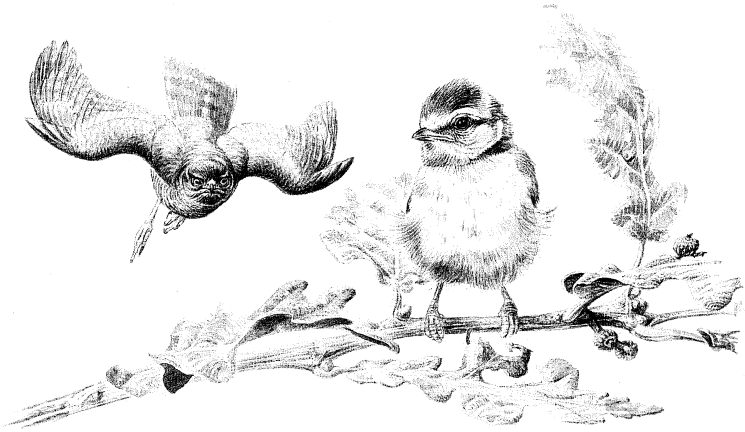

Anmeldelser

Population limitation in birds

Ian Newton. 597 sider, 19 tegninger af Keith Brockie, 110 figurer og 61 tabeller. Academic Press 1998. Pris £ 49,95 indb., £ 29,95 hft. (kr. 438 i DOF-Salg).

Hvilke faktorer bestemmer størrelsen af naturlige bestande, og hvordan opererer de? Det er helt centrale spørgsmål i den økologiske videnskab, og anvendelsesorienterede discipliner som vildtbiologi og bevaringsbiologi baserer sig på de svar, økologerne leverer. Og da fuglene – som ofte fremhævet – er langt den bedst undersøgte dyregruppe, bør fugleforskere være specielt godt rustede til at besvare spørgsmålene. David Lacks to bøger, *The natural regulation of animal numbers* (1954) og *Population studies of birds* (1966), markerede meget væsentlige fremskridt her, men siden er der uægtelig sket en del, og med den nærværende bog forsøger Ian Newton at præsentere ærneområdet som det tegner sig op mod årtusindskiftet.

Ud over et indledende kapitel falder bogen i tre dele. Den første omfatter fem kapitler om bestandsregulering (som forudsætter tæthedsafhængige mekanismer) og betydningen af sociale systemer (dominans, territorialitet m.v.) i den sammenhæng, og giver en form for referenceramme for resten af bogen. Anden del behandler i syv kapitler de naturlige begrænsende faktorer – føde, prædation, sygdom m.m. – og vekselvirkningerne mellem dem. Bogens sidste tre kapitler fokuserer på menneskets betydning fra forhistorisk tid til i dag: jagt, habitatændringer og forurening. Gennem de sidste 400 år har mennesket gjort det af med mindst 127 fuglearter, men det anslås, at det virkelige tal gennem de sidste 1000-2000 år er tæt på 2000 arter, langt de fleste på øer.

Produktionen af ornitologiske afhandlinger er enorm, så det er reelt kompilariske arbejder som denne bog, der gør det muligt at følge med ud over et begrænset

område. Og selv med bogens næsten 2000 referencer (75 sider) erkender forfatteren, at der er tale om et udvalg, næsten udelukkende taget fra den engelsksprogede litteratur. Værdien af en sådan bog afhænger selvfølgelig af hvor velovervejet udvalget er, og her kan jeg desværre konstatere, at hvor bogen berører min egen lille kæphest – lomvieproblemerne i Grønland/Canada – har kildevalget ført til en noget misvisende og forældet fremstilling. Emnet er dog ret marginalt i den givne sammenhæng, og problemet er næppe kendetegnende for bogen som helhed. Generelt giver fremstillingen i hvert fald et meget overbevisende indtryk. Der gøres meget ud af evidensen for de formodede sammenhænge, med talrige henvisninger til konkrete observationer og eksperimenter, og altid med en klar distinktion mellem ting vi ved, og ting vi tror vi ved. Dertil kommer, at fremstillingen er forbilledlig klar, om end måske (unødigt?) omstændelig og ordrig sine steder; et index på over 40 sider gør det dog let at finde det, man søger. Fejlene – incl. banale tryk- og stavfejl – er meget få (det er ingen selvfølge i vore dage).

På grund af det centrale emne bør bogen have appel til mange ornitologer, også selv om de færreste måske vil føle trang til at læse den i sin helhed. Og for folk, der – frivilligt eller professionelt – arbejder med bevaring og forvaltning af naturlige bestande, er det en bog, der næppe er til at slippe uden om, uanset om deres baggrund er biologisk eller noget andet. Selv politikere kunne nok have gavn af den – om forurenings- og pesticidproblemerne, en ny populationsøkologisk faktor for alle organismer, skriver Ian Newton, at "few other modern-day problems offer politicians more excuse for inaction". Med bøger som denne bør det i det mindste være blevet en smule vanskeligere at retfærdiggøre en passiv holdning.

Kaj Kampp

Rails

Barry Taylor, med illustrationer af Ber van Perlo. *A Guide to the Rails, Crakes, Gallinules and Coots of the World*. 600 sider, 43 farvetavler og 15 s/h illustrationer, indb. Pica Press 1998. Pris kr. 478 i DOF-Salg.

Denne bog beskriver 145 vandhøns, dvs. alle nulevende arter samt ti uddøde og to formodentlig uddøde, og dertil fem uddøde underarter. Bogen er i den efterhånden velkendte Pica Press stil, dog er teksten betydelig mere uddybende end normalt, der gives litteraturhenvisninger i teksten, og referencelisten er på 1800 titler. Desuden findes en 37 siders indføring til familien. En sammenligning med *Die Teichralle* (se Også modtaget) er fristende, og her er den næsten totale mangel på tyske titler i *Rails* slående – kun 3% af de første 200 referencer, og Helmut Engler (forfatteren af *Die Teichralle*) glimrer ved sit totale fravær, selvom han har skrevet 10 bidrag om den Grønbenede Rørhøne. Englers bog bringer cirka 1100 referencer blot om denne ene art, af hvilke cirka 25% er på engelsk. Man må spørge sig selv, om denne sprogbarriere gør det nødvendigt at anskaffe begge bøger, hvis man vil vide noget om den Grønbenede Rørhøne. Den geografiske variation af Rørhønen er hos Taylor beskrevet på næsten fire sider med en nøje beskrivelse af 12 racer, incl. udbredelse, morfologiske kendetegn og mål, hvor Engler kun angiver udbredelsen for 14 racer taget direkte fra Peters (1934) uden tilføjelse af senere arbejder. 1-0 til briterne. Engler beskriver indgående (s. 138), hvordan begge køn ved pludselig stigning af vandstanden bringer nyt materiale for at hæve reden og derved redde æggene, dokumenteret af flere citerede iagttagere. Dette nævner Taylor ikke. Vagn Holstein beskrev i 1938 i DOFT, hvordan Rørhønen, ligesom Blishønen og Knopsvanen, tramper redematerialet til en fast bund; dette nævnes kun af Engler. Bastarder mellem Blishøne og Rørhøne bliver behandlet af Engler, men ikke af Taylor. Taylor skriver, at ungen kan dykke ned til 3 m allerede tre dage gammel; her skriver Engler, at den skal være fem dage gammel, før den blot kan skjule sig mellem vandplanterne med kun hovedet oven vande, og otte dage før den kan dykke til 3 m. Konklusionen må blive, at ønsker man tilbunds-gående oplysninger om den Grønbenede Rørhøne, må man anskaffe begge bøger.

Farvetavlerne i *Rails* er af meget varierende kvalitet, tavle 39 med bl.a. Rørhønen er fremragende, hvorimod en del andre virker flade, f. eks. tavle 27 med bl.a.

Engsnarren. På andre er farverne misvisende, eksempelvis er SØ-Asiens Watercock *Gallirex cinerea* i vinterdragt alt for rød på ryggen, og nominatformen af Barred Rail *Gallirallus torquatus* er alt for rødt brystbånd, men er til gengæld for lysebrun på oversiden, og næbbet er for kort og uden undernæbbets karakteristiske form.

Rails er et godt supplement til Ripleys klassiker *Rails of the World* (1977), hvis farvetavler (af Lansdowne) er de mest velligende.

Johannes Erritzøe

Handbook of the birds of the world

Josep del Hoyo, Andrew Elliott & Jordi Sargatal (red.). Vol. 6, Mousebirds to Hornbills. 589 sider, 45 farveplancher, 385 farvefotos og 270 udbredelseskort, indb. Lynx Edicions, Barcelona, 2001. Pris kr. 1085 i DOF-Salg.

Alle tidligere bind – det første kom i 1992 – har været anmeldt i DOFT, sidst i nr 2, 2000 (s. 93). Dette sjette bind omfatter familierne musefugle til næsehorns-fugle. Det indledes med en 42 siders artikel om fuglestemmer af Luis Baptista og Donald Kroodma. Herefter følger en indledning til bindet, den sædvanlige gennemgang af familierne, samt en referenceliste med ca 6000 titler. Også denne gang er det lykkedes at finde fotos, der på bedste vis illustrerer familieafsnittene, og med tanke på de behandlede familier – såsom trogoner, isfugle, biædere og ellekrager – kan det ikke overraske, at mange af siderne er blevet overordentlig farvestrålende.

Bindet skulle have været det sidste inden spurvefuglene, men det endte med at blive splittet i to, så bind 7 kommer til at omfatte de seks familier i spættefuglenes orden. I indledningen og i et vedlagt spørgeskema gøres der rede for baggrunden for denne opdeling. Den tilgængelige informationsmængde og udbuddet af høj-kvalitets-fotos er vokset kraftigt siden udgivelsen af bind 1, hvilket har ført til et stadigt stigende pladsforbrug pr art. En sammenligning mellem bind 1 og bind 6 viser, at antallet af farvefotos er steget fra 0,7 til 1,5 pr behandlet art, antallet af afbildede dragter fra 1,6 til 2,7 og teksten fra 0,4 til 0,7 sider, samtidig med at teksten pr familie er øget fra 10,3 til 23,7 sider. Redaktionen har derfor spurgt læserne, om denne udvikling skal tilgodeses på bekostning af en betragtelig udvidelse til i alt 16 bind (mod de oprindelig planlagte 12), men dog med en nogenlunde uændret tidshorisont for værkets afslutning. Alternativet er en mere komprimeret og sparsomt illustreret fremstilling af spurvefuglene, så de (måske) kan holdes inden for de hidtil planlagte seks bind.

Det er ret klart, at udgiverne foretrækker en udvidelse, men selv er jeg mere tøvende. For mig at se ligger bogværkets største styrke i en samlet beskrivelse, inden for en overskuelig tidsramme, af udbredelse og beskyttelsesmæssige status af alle jordens fuglearter, hvorfor det er vigtigt at give farveplancher og artstekster med udbredelseskort den nødvendige plads. Dette kunne opnås uden de store udvidelser ved at skære ned på farve-

fotos, familietekster og eventuelle indledende artikler. Men selv hvis løsningen bliver en strammere redigering af de resterende bind, kan værket godt blive 2-3 bind større end oprindelig planlagt. Det er der dog ingen grund til at være ked af.

Christian M. Glahder

Cuckoos, Cowbirds and other Cheats

Nicolaus B. Davies. 310 sider, 8 farvetavler, mange s/h illustrationer og kort, indb. T. & A. D. Poyser 2000. Pris kr. 375 i DOF-Salg.

Ud af verdens cirka 9500 fuglearter er der 100, som lægger deres æg i andre fuglearters rede, de såkaldte redesnyltere. Det drejer sig om én and, 67 gøge, mindst 5 honninggøge, 7 kostære og 20 enker og andre finkeligende fugle. Det er disse arter, denne bog behandler i et udviklings-historisk lys. Forfatteren er professor i adfærdsökologi ved Cambridge universitet, og hans formentlig mest kendte arbejde har handlet om Jernspurven.

Bogen er spændende læsning. Et par eksempler: Mellem vores hjemlige Gøg og dens mange værter foregår der et stadigt "våbenkapløb". Hvordan dette kapløb forløber, og hvilke adfærdstræk hos værtsfuglen som redesnylteren udnytter, beskrives indgående. Værten udvikler efterhånden en evne til at genkende sine egne æg og smide afvigende æg ud. Gøgen efterligner værtens æg for at forebygge udsmidning. Værten forfiner sine "signature" på æggene, så der bliver mindre variation inden for den enkelte huns æg, og Gøgen forfiner så også tegningerne på sine æg. Værten smider eventuelle æg ud af sin rede, før den selv begynder æglægningen, og Gøgen venter indtil det første æg er lagt. Værten afviser store æg, Gøgen lægger mindre æg. Opdager værten Gøgen ved reden, smider den dens æg ud. Gøgen svarer igen ved at udvikle lynhurtig æglægning og ved at vælge tidspunkter, hvor det er mest sandsynligt, at værtsparret er borte. Gøgeægget klækkes hurtigt, fordi fosteret allerede har påbegyndt udviklingen i moderfuglen. Når f.eks. Jernspurven, der lægger ensfarvede blå æg, oftest accepterer gøgens hvidlige æg med brunlige snirkler og småpletter, skyldes det sikkert, at Jernspurven er en ny værtsfugl for Gøgen. Sagen bliver ikke mindre mærkelig, når man læser, at i Østeuropa findes en gøgestamme, der lægger blå æg i Rødstjertens rede, men ikke snylter på de stedlige Jernsurve.

Bogen fortæller levende om, hvordan man med kunstige æg med varierende form og farve i de senere år har gennemført utallige eksperimenter, der har givet megen ny viden om dette våbenkapløb.

Skadegøgen har vist sig efterfølgende at komme på inspektion for at se, om værtsparret (ofte Husskade eller Krage) nu også opfostrer dens unge, og hvis det ikke er tilfældet, så dræber den værtsfuglens unger – rene mafiametoder, vel i håb om at værtsparret vil lægge om. Bogen er skrevet med megen humor, og det er afgjort en bog, man vil vende tilbage til. David Quinns illustrationer bidrager yderligere til at gøre den attraktiv.

Johannes Erritzøe

Birds of Australia

Graham Pizzey, med illustrationer af Frank Knight. 576 sider, 250 farveplancher, hft. HarperCollins 1997. Pris kr. 265 i DOF-Salg.

Da jeg så på fugle down under anvendte jeg Simpson & Day's (S&D) guide fra 1984, *Field Guide to the Birds of Australia*. Den var jeg godt tilfreds med og derfor skal den nye guide holdes op mod den 13 år ældre model. Ville jeg skifte til Collins, hvis jeg igen skulle til Australien? Collins-guidens styrke ligger i teksten, der er mere udførlig, så bogen er 275 sider tykkere. Tekst og illustrationer i Collins er resultatet af et parløb, til S&D medgik 48 forfattere og 7 tegnere. I begge bøger er udbredelseskortene at finde sammen med tekst og illustration. Udbredelseskortene er ajourførte og mere præcise i den nye guide. Layout skæmmes af de mange "tomme" afsnit, hvor teksten ikke fylder hele siden. Begge guides afsluttes med introduktioner til de repræsenterede familier samt ordforklaringer m.v. (48 sider i Collins, 70 sider i S&D). Interessant, men uden betydning for kerneydelsen, nemlig svaret på spørgsmålet: Hvad er det for en fugl, jeg har med at gøre lige her?

Illustrationerne i Collins falder igennem sammenlignet med S&D. Fuglene virker stive og lidt kedelige: alle vender samme vej og farverne er matte og triste. Der er langt mere liv i kludene i S&D, hvor farver, nuancer og jizz hører blandt det bedste, man finder i junglen af felthåndbøger.

Et eksempel på hvor forskelligt de to guides griber teksten an. Om Great Knot skriver S&D lakonisk: *Like Red Knot but larger, much longer bill, heavily streaked above*, en beskrivelse der også kunne passe på f.eks. Lille Kobbersneppe i vinterdragt. I Collins kan man bl.a. læse: *Larger and smaller-headed than Red Knot, with longish, heavy-based, slightly decurved black bill, longer than head*. Herefter følger beskrivelser af vinter-, yngle- og ungfugle-dragter samt adskillelseskriterier i forhold til et par forvekslingsmuligheder. Men illustrationen i Collins er desværre ikke god, vaderen med den alt for mørke skrutyg kunne være næsten hvadsomhelst. Fuglen i S&D ligner det den skal, en Great Knot.

Så her står vi påny med det klassiske dilemma: hver guide har sin styrke. En kombination af Collins-guidens tekster og S&Ds illustrationer ville være ideel. Hvilken skal man vælge? Det må bero på, om man er mest til syn eller sagn. Jeg ville nu stadig benytte S&D.

Hans Harrestrup Andersen

Birds of Kenya and Northern Tanzania

Dale A. Zimmermann, Donald A. Turner & David J. Pearson. Illustreret af Dale A. Zimmermann, Ian Willis & H. Douglas Pratt. 740 sider, 124 farveplancher, 38 s/h fotos og talrige kort og stregtegninger, indb. Christopher Helm 1996. Pris kr. 560 i DOF-Salg.

Denne bog (herefter blot "Zimmermann") behandler og illustrerer samtlige 1080 arter, der er kendt fra Kenya.

Fugle i det nordlige Tanzania kom først med på et sent tidspunkt i processen, og 34 arter herfra er derfor illustreret på tre plancher til sidst. Det er formentlig økonomiske snarere end økologiske hensyn, der har fået forfattere og forlag til at inkludere fuglene i de velbesøgte tanzanianske nationalparker Kilimanjaro, Serengeti og Ngorongoro.

Bogen indledes med nogle interessante, men måske lovlig detaljerede kapitler om udbredelseskortene, illustrationerne, den anvendte taxonomi, samt klima og vegetationstyper. Dernæst følger de 124 plancher og til sidst cirka 400 sider med tekst og udbredelseskort for hver art. Beskrivelserne er detaljerede, men nok en smule for stereotype.

Illustrationerne i Zimmermann er kunstnerisk af høj klasse bortset fra, at plancherne kan virke noget uoverskuelige, fordi fuglene er placeret tæt og afbildet i et stort format. Men frem for en systematisk rækkefølge har man valgt at placere fuglegrupper, der ligner hinanden, sammen (for eksempel er Struds vist sammen med trapperne). Desuden er bogen svær at anvende i felten. Plancherne af for eksempel pragtstære (nr. 37), cisticolaer (97-99) og forskellige hunfarvede vævere/enker (112) giver ikke umiddelbart feltornitologen det overblik, der skal til for at indkredse hvilken art, man lige nu har i kikkerten, og den korte tekst ved plancherne er ikke til megen hjælp. Den illustrerede checkliste *Birds of Eastern Africa* af Ber van Perlo fungerer faktisk bedre i felten.

Zimmermanns centrale problem er dog efter min mening, at der ikke er en klart defineret målgruppe. Hvis denne virkelig, som hævdet, er safarituristerne i nationalparkerne, er bogen skudt over målet, og den henvender sig snarere til erfarne feltornitologer eller professionelle fuglefolk. Måske som en erkendelse af dette udkom i 1999 en handy paperback-udgave med de samme – omend nedfotograferede – illustrationer, men væsentligt forkortede tekstafsnit.

Zimmermann er på den anden side meget anvendelig som opslagsværk ved siden af *Birds of Africa*. Den er udarbejdet af folk med et enormt erfaringsgrundlag, specielt fra Kenya, og vil have en vigtig plads hos ornitologer med interesse for Kenyas og Østafrikas fugle. Som supplement for Tanzanias vedkommende kan anbefales *Birds of Southern Africa* af Ian Sinclair samt Gudrun Wiium-Andersens lille populære *Birds of Dar es Salaam*.

Lars Dinesen

Erwin Stresemann (1889-1972) – Leben und Werk eines Pioniers der wissenschaftlichen Ornithologie

Jürgen Haffer, Erich Rutschke & Klaus Wunderlich. 465 sider, ét farve- og talrige s/h-fotos og mange andre illustrationer, hft. Acta historica Leopoldina Nr 34, Johann Ambrosius Barth Verlag in Medizinverlage Heidelberg, 2000. Pris DM 68.

Dette er en meget læseværdig biografi over en af sidste århundredes mest betydende ornitologer (se også DOFT 94: 1-4, 2000). Bogen er inddelt i tre hovedafsnit: Levnedbeskrivelse (af K. Wunderlich), Stresemanns personlighed og indflydelse på omgivelserne (E. Rutschke), og Stresemanns videnskabelige indsats (J. Haffer). Alle tre forfattere er elever af Stresemann.

Stresemann beskrev 18 nye fuglearter og 345 underarter, hvoraf 234 er blevet anerkendt af senere forfattere, og i sine unge år betragtede han sig i første række som systematiker. Men allerede i 1920 begyndte han at udvide interessefeltet, der efterhånden kom til at omfatte bl.a. funktionel anatomi, fysiologi, genetik og artsdannelse. Feltornitologien så han alene som en hobby, så hans mange doktoranter måtte søge andre grene, f.eks. bakterier i tarmen (Putzig), fuglenes åndedrætssystem (Zimmer), fjerens finstruktur (Sick), fuglenes flyveteknik (Zimmer) og Skovspurvens adfærd (Immelmann). Men da Margaret M. Nice i 1932 besøgte ham på museet i Berlin og viste ham sit studium af Sangspurven (*Melospiza melodia*), som hun havde udført hjemme i Ohio med brug af farveringe, blev Stresemann så begejstret, at han fik det oversat til tysk og udgivet i *Journal für Ornithologie* (1933-1934), flere år før hendes to-bindes monografi udkom i Amerika. Dette blev starten på en række tyske monografier med hendes arbejde som forbillede.

Stresemann opbyggede en bred vifte af kontakter med ornitologer over hele verden, med hvem han førte en omfattende korrespondance, i Danmark ikke mindst Knud Paludan. Paludans betydende arbejde *The birds of Afghanistan* (1959) er således tilegnet Stresemann i anledning af dennes 70-års fødselsdag. Stresemanns egen produktion omfatter over 100 videnskabelige arbejder. Han var generalsekretær, præsident og ærespræsident for Deutschen Ornithologen-Gesellschaft i over 50 år og en meget entusiastisk redaktør af *Journal für*

Ornithologie fra 1922. Da han selv var en brilliant skribent, blev alle indleverede manuskripter meget nøje gransket og rettet, og først når indhold og form tilfredsstillende ham, blev de trykt. Intet under at tidskriftet under hans ledelse fik en international førerstilling.

Skal jeg endelig fremhæve et enkelt af denne bogs afsnit, må det blive et upubliceret foredrag, som Stresemann holdt i USA i 1935, "On the relation of structure to function". Her kan man eksempelvis læse, at en enkelt svingfjer af en Krage har over en million bistråler! Bogen er et vigtigt kildeværk til tysk ornitologi gennem 70 år, med to verdenskrige og den efterfølgende deling af det tyske rige. Jeg kan på det varmeste anbefale den til alle med interesse for ornitologiens historie. Var det for øvrigt ikke en idé, om vi markerede vor forenings snarlige 100-års jubilæum med en tilsvarende publikation over DOFs farverige formænd?

Johannes Erritzøe

Heron conservation

James A. Kushlan & Heinz Hafner (red.). 480 sider, tabeller, figurer, s/h fotos, indb. Academic Press 2000. Pris £ 39,50 hos Natural History Book Shop.

Bogens to redaktører er "grand old men" inden for hejreforskning og -bevarelse i henholdsvis Nordamerika og Europa. Tilsammen står de for omkring 300 videnskabelige artikler om vandfugle, de fleste om hejrer. Til at skrive denne murstenstykket bog har de haft hjælp af 17 medforfattere, mens yderligere omkring 200 biologer og naturforvaltere verden over har bidraget med oplysninger. Bogen er da også sprængfyldt med informationer om hvordan det går for verdens hejrer.

Bogens indhold falder i to dele. Første del gennemgår situationen for de 60 arter af hejrer, opdelt på 8 biogeografiske regioner. Her samles noget nær al tilgængelig viden om, hvordan det går med samtlige hejrebestande, og om hvilke områder, der er særligt vigtige for dem. Resultatet er ikke særlig læsevenligt, men meget nyttigt som opslagsværk. Overblikket er søgt lettet ved at opsummere de vigtigste punkter i tabeller, men fordi der er så mange lande, lokaliteter og arter omtalt, er disse noget uoverskuelige.

Anden del af bogen består af et antal tematiske kapitler. Her gennemgås for eksempel bevarelse af redesteder og fødesøgningsområder, konflikter med

akvakultur (dambrug) og behovet for yderligere viden. Bogens største styrke er gennemgangen i det lange afsluttende kapitel af samtlige hejrearters bevarings-situation. Her fremgår det blandt andet, at 8 arter regnes for globalt truede, og at yderligere 10 er på tærsklen til at være det. Ingen af de europæiske arter er truet på globalt plan, men for ikke mindre end seks (Purpurhejre, Sølvhejre, Tophejre, Nathejre, Dværghejre og Rørdrum) anses bevaringssituationen i Europa for utilfredsstillende. Hver af de truede arter gennemgås i detaljer, med forslag til hvad der kan gøres for at afhjælpe problemerne. Dette kapitel fremstår således nærmest som et udkast til en forvaltningsplan for verdens truede hejrer.

Bogen vil først og fremmest være et vigtigt værktøj for alle, der arbejder med bevarelse af hejrer og i nogen grad andre kolonirugende fugle, samt for dem, der beskæftiger sig med bevarelse af vådområder som levesteder for vandfugle. For den almindelige fugleinteresserede har den nok mindre at byde på, selvom eventuelle hejre-twitchers kan finde gode tips om hvor de sjældneste arter kan ses. Og her vil jeg gerne benytte lejligheden til at beklage, at ingen i Danmark, det være sig amatører eller professionelle, mig bekendt studerer vor almindeligste hejreart.

Morten Frederiksen

Også modtaget:

Die Teichralle

Helmut Engler. 359 sider, 5 farveillustrationer, 125 s/h illustrationer, 22 tabeller, hft. Die Neue Brehm-Bücherei 536. Westarp Wissenschaften, Hohenwarsleben 2000. Pris DM 46.

Tredje, stærkt reviderede udgave siden førsteudgaven fra 1980. Engler har studeret den Grønbenede Rørhøne siden 1973. Bogens hovedtema er ynglebiologien. Årsagerne til artens tilbagegang nogle steder i Europa bliver også behandlet. Hvor bestanden herhjemme ifølge *Fuglenes Danmark* er stabil, er det lige før Rørhønen skal optages på den tyske rødliste. Bogen kan varmt anbefales.

Birds of the West Indies

H. Raffaele, J. Wiley, O. Garrido, A. Keith, & J. Raffaele. 511 sider, 86 farvetavler, talrige udbredelseskort, indb. Christopher Helm 1998. Pris kr. 485 i DOF-Salg.

Mon ikke det ville have glædet James Bond at se denne bog, hvis han endnu levede? Her menes ikke agent 007, som Ian Fleming gav navn efter den "rigtige" James Bond, der i mere end 50 år studerede fuglene i Vestindien. Bogen her beskriver 564 arter og fortæller kort om øernes natur, herunder et interessant afsnit om trækfuglene. Hovedparten af øernes avifauna trækker bort om vinteren og erstattes af overvintrende Nordamerikanske fugle. Bogen må være obligatorisk for alle med interesse for fuglene i denne del af verden, også selv om de allerede besidder James Bonds bog med samme titel fra 1936 (med senere reviderede udgaver).